

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Basinformation om Västpapua

Nya Guinea på världskartan

Nya Guinea var okänt i Europa innan portugiserna Antonio d'Abueru och Francisco Serran seglade i Stilla havet 1511-1512. De siktade ön men gick inte i land. År 1526 besökte Jorge de Menzes, Portugals guvernör i Ternate, ön Waigeo och stannade där några månader. Han döpte ön till "Ilhas dos Papuas".

Ungefär tjugo år senare seglade den spanske sjökaptanen Ynigo Ortiz de Retes och hans besättning från Mexico till området. De seglade längs nordkusten och den 20 juni 1545 gick de i land och hissade den spanska flaggan på östra sidan av Membranoflodens mynning. I den spanske kungens namn deklarerade kaptenen Ortis de Retes att ön tillhör Spanien. Han gav ön namnet "Nueva Guinea". Första gången Nya Guinea fanns med på världskartan var på Mercators från år 1569.

1660 undertecknades ett avtal mellan det Holländska ostindiska kompaniet och sultanen av Tidore. Avtalet innebar bland annat att Holland erkände sultanens suveränitet över Nya Guinea med en klausul enligt vilken holländarna var de enda européer som kunde besöka området. Den holländska flaggan hissades för första gången på Nya Guinea 1678.

I maktkampen med Storbritannien, som redan hade börjat etablera sig på östra delen av Nya Guinea, skickade den holländska guvernören på Moluckerna en expedition ledd av löjtnanten Kolff till öns sydvästra del. Den 24 augusti 1828 förklarades området vara holländskt. Tjugo år senare lade Holland i sultanen av Tidores namn beslag på hela Nya Guinea upp till längdgrad 141.

Namnet

Namnet, som Portugals guvernör och den spanska kaptenen gav området – Västpapua - har ändrats många gånger. Under den holländska kolonialtiden hette det Nederlands Nieuw Guinea (Nederländska Nya Guinea). Efter att Indonesien hade övertagit området från Holland 1963 kallades det Irian Barat (Västra Irian). När Indonesien styrdes av general Suharto hette det Irian Jaya ("Segrande Jaya"). Senare när Abdurrahman

Wahid blev Indonesiens femte president ändrades namnet till Papua Barat (Västpapua), medan det västpapuanska folket bara kallar det **Papua**. Det finns två berättelser om varifrån namnet Papua kommer. En del säger att det kommer från en typ av fågel som har krulliga fjädrar, den andra gruppen säger att namnet kommer från ordet "Papua" som betyder "utan fader" eller kanske kan man tolka det som "land utan regering".

Geografi

Västpapua ligger mellan breddgrad 2 i norr och 9 i söder. Längdgraderna är 130 i väster och 141 i öster. Ytan är 421.981 km² (Sverige 449.960 km²). I de centrala delarna ligger höglandet med bergskedjan Maoke (indonesiskt namn: Jaya Wijaya) som sträcker sig 2.500 km från öst till väst. Några bergstoppar är mellan 4.000 och 5.000 m höga och täcks av snö.

Det finns flera floder. Membrammo i norr, Kumanaan i väst (på Vogelkop) samt Digul i sydöst är längst.

Vegetation och fauna

Mer än 80 % av Västpapuas areal är täckt av skog. Längs kusterna växer sumpig tropisk regnskog med mangroveträd. Därefter följer sötvattniga svamnskogar med en oändlig rad sagopalträd. I inlandet består djungeln av tropiska regnskogar. Den tropiska djungelvegetationen når upp till 1.800 meter över havsytan. Ju högre upp man kommer i djungeln, desto mer liknar träden de europeiska såsom bland annat ek, barrträd och kastanjer. Faunan indikerar att området någon gång i tiden satt ihop med Australien.

Befolkning:

Man uppskattar att det finns ungefär 250 stammar. Sedan Indonesien övertog administrationen har ett stort antal transmigranter (immigranter) flyttat in från bland annat de överbefolkade öarna Java, Madura och Bali. Majoriteten av befolkningen är bönder.

Den totala befolkningen var år 1990 1.630.000. År 2000 uppgick den till 2.214.000 och år 2003 2.366.000. Befolkningstillväxten uppgick 1980 – 1990 till 3,3 %,

1990 – 2000 till 3,2 % och för åren 2000-2003 till 2,25 %.

Hälsovård

Enligt provinsstatistik för 1997 fanns det då 22 sjukhus med 1793 sängar samt 752 kliniker. Antalet läkare var 239. Enligt den senaste information drabbas allt fler av HIV/AIDS. Tidningen Kompas skriver den 22 mars 2005 att det sägs att 80 % av befolkningen lever i fattigdom. Tidningen Sinar Harapan rapporterar den 2 mars 2005 att nästan alla barn drabbas av sjukdomen hepatit. Tisdagen den 7 juni 2005 säger Indonesiens hälsovårdsminister, Siti Fadilah Supari, att Papua är mer drabbat av undernäring än andra delar av Indonesien (Tempo Interaktif, 7 juni 2005).

Språk

Vid sidan av indonesiska, som används som officiellt språk, talar man också dialekter i daglig kommunikation bland den papuanska befolkningen. Antalet dialekter uppskattas till mer än 300.

Utbildningsväsen

Enligt statistik för 1997/1998 i fanns i Västpapua 2.298 grundskolor med 32.116 elever och 109 gymnasier som hade 13.205 elever. Universitet Cendrawasih finns samt 13 privata högskolor. Ungefär 5.000 studenter studerar på Cendrawasihs fem fakulteter.

Infrastruktur

Transporterna mellan kuststäderna och inlandet sker med bil och flygplan. Inte alla städer och byar i inlandet går att nå med bil, eftersom vägarna är outvecklade och avstånden långa och de kan bara nås med flyg. Samma sak gäller för förbindelserna med kuststäderna, som bara kan nås med flyg eller båt. Enligt statistik från 1996 fanns det 3.870 km asfalterade vägar och 3.019 km icke asfalterade vägar.

Näringsliv

I den centrala delen av inlandet i bergskedjan Maoke finns världens största guldgruva och den tredje största

koppargruvan. Båda gruvorna ägs av det amerikanska gruvbolaget Freeport (Freeport McMoRan). I Bitunibukten i väst håller British Petroleum på att utvinna naturgas. Leveranskontrakt till Kina, Mexico, Sydkorea och USA har redan undertecknats. Trä och plywood exporteras.

Indonesisk administration

Jayapura är Västpapas provinshuvudstad och har ungefär 250.000 invånare. I Jayapura har Indonesiens provinsguvernör sitt ämbete. Den regionala administrationen är indelad i 13 kommuner. Kommunchefen kallas "bupati". Västpapua införlivades som indonesisk provins 1969 genom det så kallade "gemensamma konsensus". Det var baserat på folkomröstningen Act of Free Choice, enligt New York-avtalet mellan Nederländerna och Indonesien under beskydd av FN. FN:s sändebud för att bevaka Act of Free Choice var Dr Ortiz Sanz.

Några tidningscitat:

The Japan Times (Japan), 1969-06-27:

"...Dr Ortiz Sanz complained earlier this month that his team was not informed when the elections began and were unable to attend at least four of the major sessions in key areas..."

Frankfurter Allgemeine Zeitung (Tyskland), 1969-07-21:

"West Irian fiel aus der kolonialistischen Bratpfanne ins Feuer des Neo-Kolonialismus"

Der Bund (Schweiz), 1969-08-12:

"Wie Indonesien West Irian gewan... Ein seltsamer Volksentscheid ohne Volk".

The Sydney Morning Herald (Australien), 1969-07-14:

"Where else in today's world would be the dictum be accepted that a people was too primitive ever to be free?"

Hendrik Amahorseja
